

ŠOLSKI MATERNI JEZIKI IN MAREČJE NA NAŠI

Maša Hribar in
Maja Ivona Pretnar,
OŠ Rodica, 2005

Cilji raziskave:

- spoznati izvor staršev in njihovo narečje,
- spoznati narečni govor učencev,
- odnos učencev, katerih materni jezik ni slovenščina, do svojega maternega jezika in slovenščine.

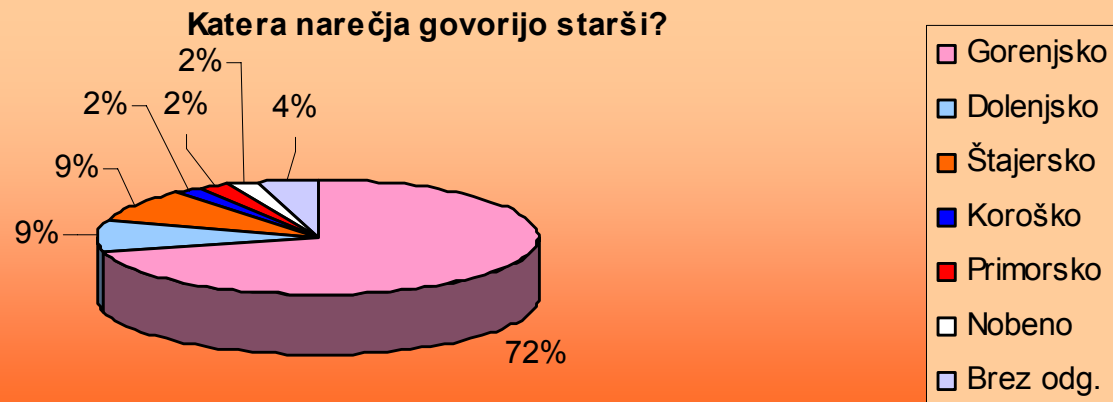

Potek raziskovalnega dela:

- delovni načrt,
- vprašalnik za starše učencev zadnjega triletja,
- vprašalnik za učence z neslovenskim maternim jezikom,
- spoznavanje značilnosti gorenjskega narečja (iz literature),
- vprašalnik za narečni govor učencev,
- obdelava in analiza podatkov,
- pisanje ugotovitev.

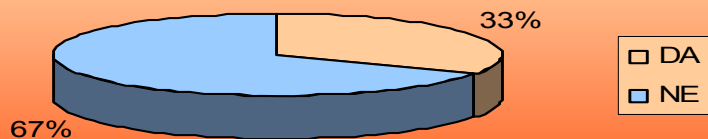
Večina staršev govori gorenjsko narečje.

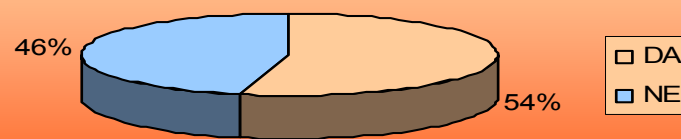
ZNAČILNOSTI GORENJSKEGA NAREČJA

1. Popolna redukcija naglašanih samoglasnikov

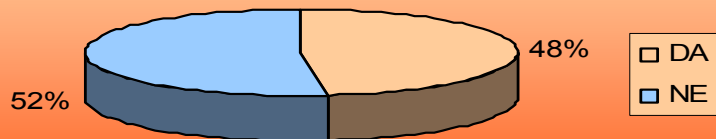
Graf 21: Izgovor narečne besede
"na noh"

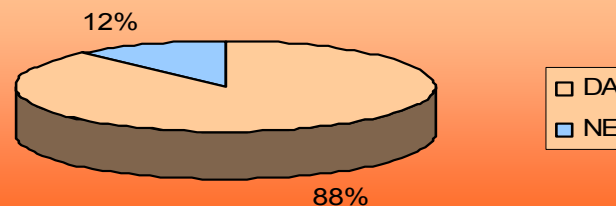
Graf 22: Izgovor narečne besede
"na okn-"

Graf 26: Izgovor narečne besede
"sho"

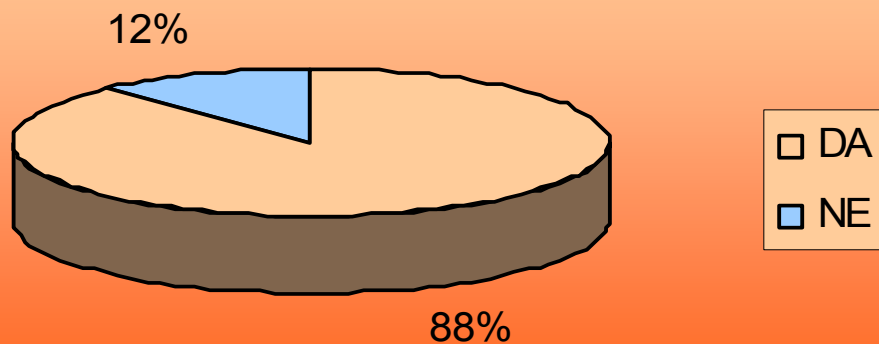

Graf 28: Izgovor narečne besede
"konc"

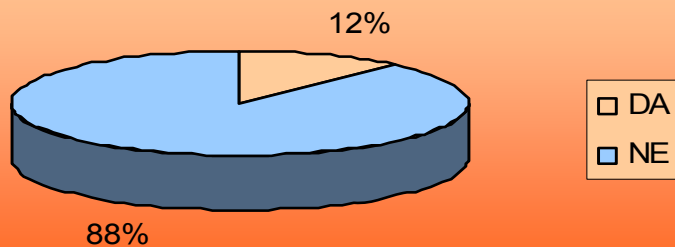
2. Samostalnik srednjega spola se spremeni v moški spol.

Graf 30: Izgovor narečne besede
"lep jabuk"

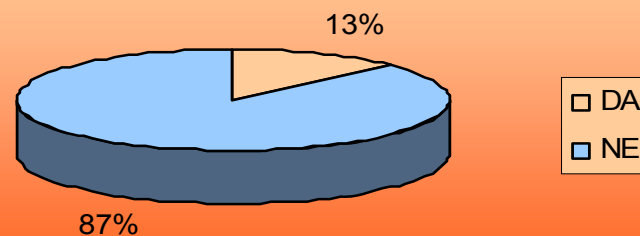

3. Švapanje

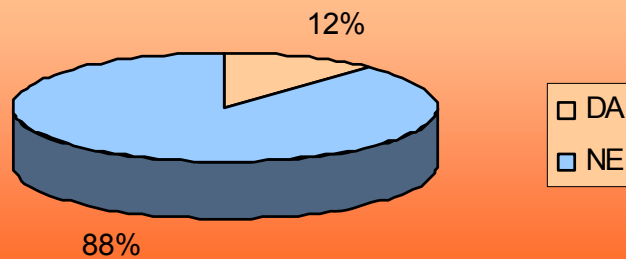
Graf 32: Izgovor narečne besede
"sva tekwa"

Graf 31: Izgovor narečne besede
"bwat"

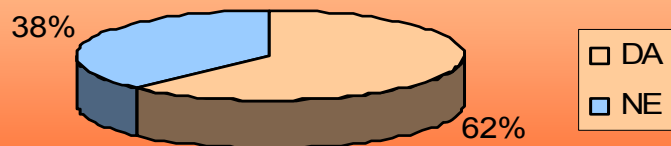

Graf 33: Izgovor narečne besede
"sva govoriwa"

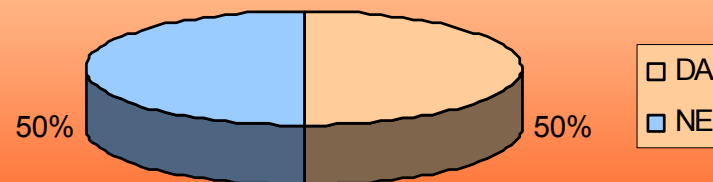

4. Z in ž se pred pavzo spremenita v s in š, skupina šč se poenostavi v š.

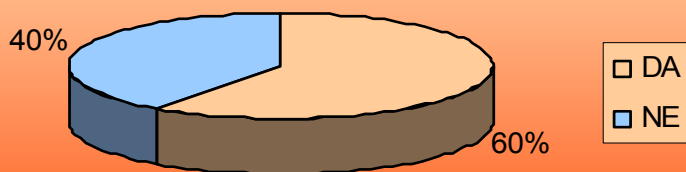
Graf 44: Izgovor narečne besede
"noš"

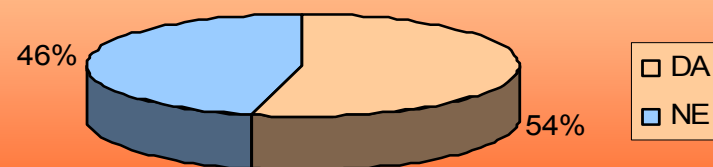
Graf 45: Izgovor narečne besede
"moš"

Graf 46: Izgovor narečne besede
"mrauliše"

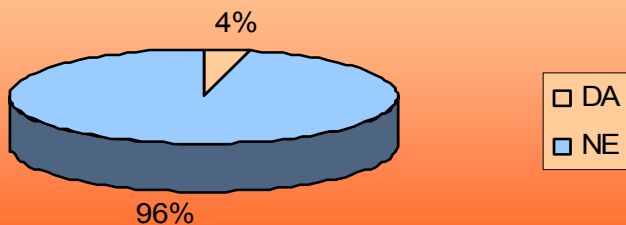

Graf 47: Izgovor narečne besede
"ogniše"

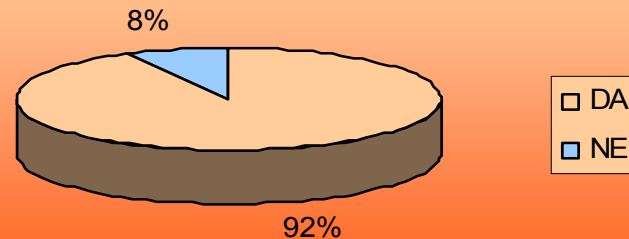

5. Opustitev j v kombinaciji z n ali l

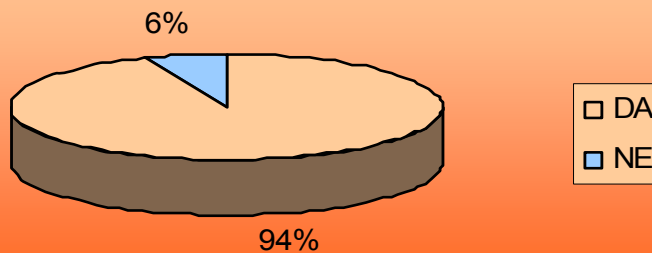
Graf 38: Izgovor narečne besede "ukna"

Graf 48: Izgovor narečne besede "zemla"

Graf 49: Izgovor narečne besede "češna"

ZNAČILNOSTI DOMŽALSKEGA GOVORA

1. Krajšanje besed, zamenjevanje samogalsnikov z u

- Porinil – porinu
- Nesel – nesu
- Zjutraj – zjutri
- Deset konjev – deset konu
- Za cerkvijo – za cerkvo

2. Zamenjava črkovne skupine –nj

- Konja – kojna
- Cunja - cujna

3. Germanizacija

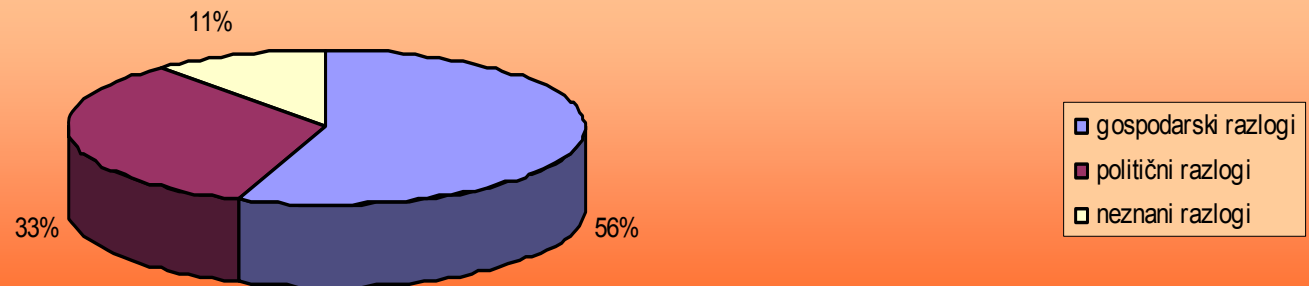
- sva tekla – sva laufala
- ogledalo – špegu
- štedilnik – šporget
- samokolnica - šajtrga

SLENG

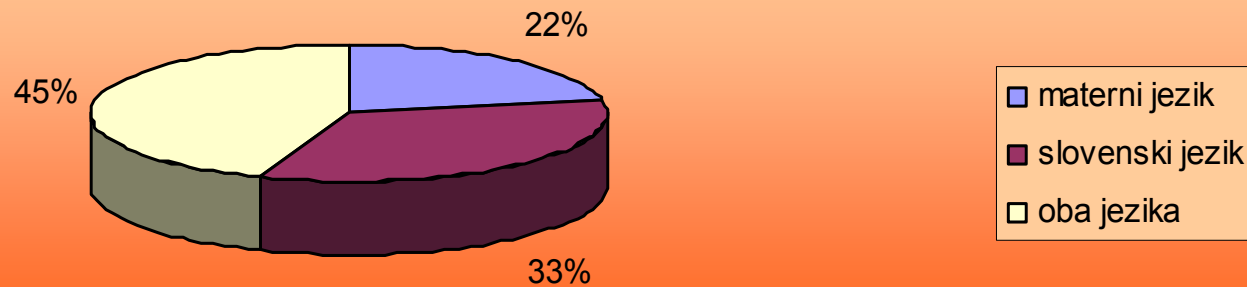
- Prijatelj – friend
- Hlače – trousers
- Ljudje – folk
- Konc – the end
- Čevlji - shoes

UČENCI, KATERIH MATERNI JEZIK NI SLOVENŠČINA

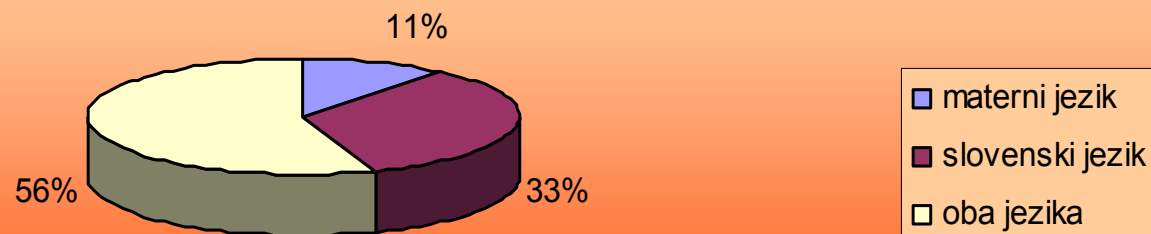
Graf 52: Iz kakšnih razlogov so se starši priselili v Slovenijo?

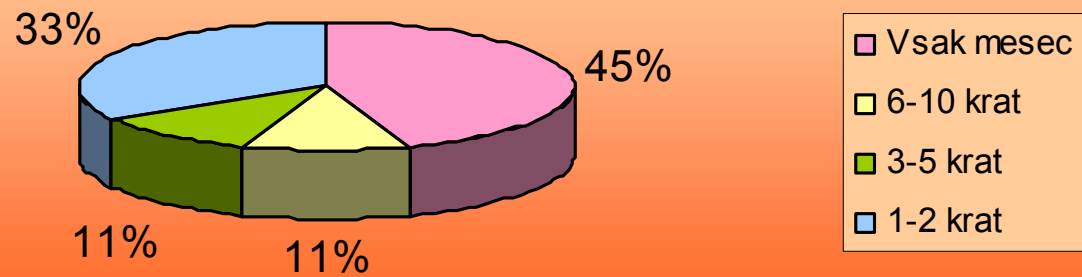
Graf 53: Jezik, ki so ga učenci govorili pred vstopom v šolo

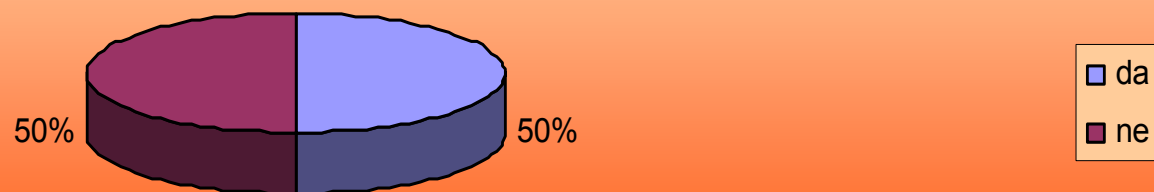
Graf 54: Jezik, ki ga učenci v svojih družinah govorijo danes

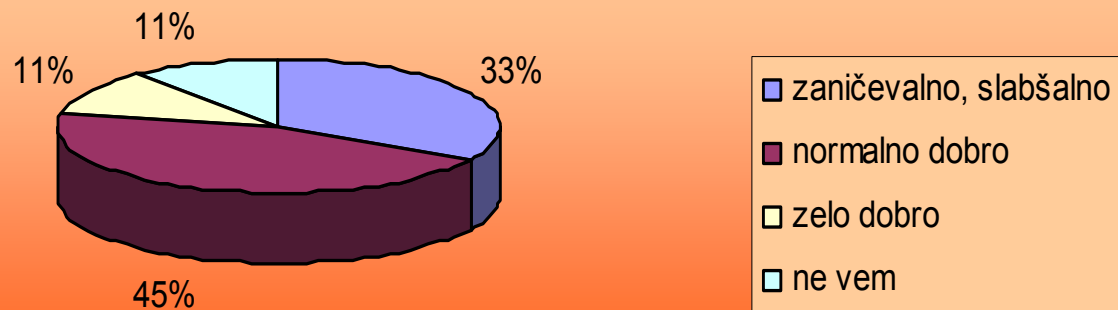
Graf 55: Pogostost stikov s sorodniki v državi izselitve

Graf 57: Ali se s prijatelji, katerih materni jezik ni slovenščina, pogovarjaš v svojem materinem jeziku?

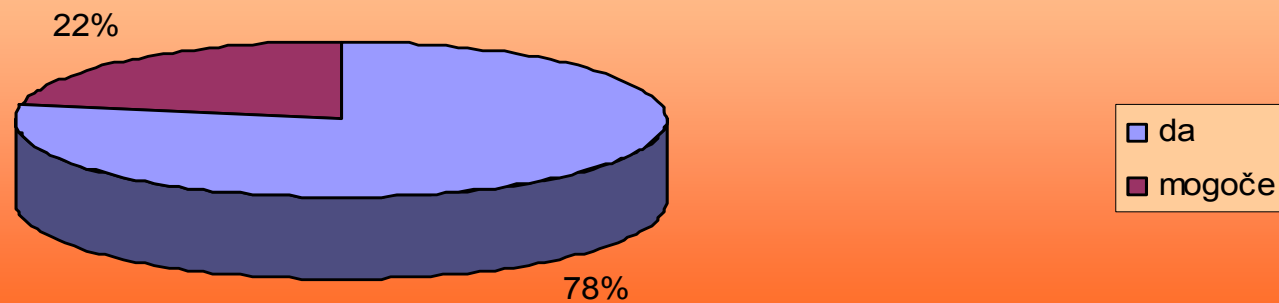
Graf 58: Kako te sprejemajo sošolci?

Med jeziki doseljenih staršev je vrsto podobnih besed, različen je le naglas.

- ja, ne,
- oči, lasje,
- prijatelj, mama,
- tla, pod, vrata, kuhinja, okno, stol,
- kruh, banana,
- avto, balkon, most, slika, torba,
- jezero, potok, zrak, voda, zemlja,
- kletvice.

Graf 65: Ali boš naučil/a svoje otroke, če jih boš imel/a, tudi svoj materni jezik?

ZAKLJUČEK

Materni jezik je del identitete
vsakega človeka,
narečja pa predstavljajo posebno
bogastvo slovenskega jezika, tudi za
mlade.